

Offentliggjort d. 21. januar 2012

Kan forældre bruge penge tilhørende det umyndige barn, når pengene hidrører fra gaver fra bedsteforældrene? ©

*Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen*

www.v.dk

Jeg læser med stor interesse artiklerne i Jyllands Posten med spørgsmål om penge. Jeg har nu et spørgsmål om børns penge:

Må man bruge sine børns penge?

En af mine bekendte har en søn, som er 16 år. Sønnen har for flere år siden over flere år fået en pengegave af sin farfar. Gavebeløbet er nok ca. kr. 150.000 oprindeligt. Gaverne er givet som kontanter og har ikke været bundet på nogen måde. Pengene er løbende indsat på en konto i sønnens navn og investeret på forskellig vis i sønnens navn. Faren har med god/heldig hånd administreret pengene, så der i dag er en værdi på over kr. 350.000.

Min bekendte overvejer nu at bruge hovedparten af pengene, og vi har i den forbindelse diskuteret, om han egentlig har lov til det og i givet fald, hvad han må anvende dem til. Man kan forestille sig flere anvendelsesformål:

1. Pengene indgår i familiens daglige forbrug.
2. Pengene anvendes til køb af en ny bil.
3. Pengene bruges til rejser.
4. Pengene hæves som et rentefrit anfordringslån fra søn til far.
5. Pengene overføres til familiens (farens og morens) konto.

Offentliggjort d. 21. januar 2012

Der kan naturligvis være et moralsk aspekt i sagen, men er der juridisk noget til hinder for, at min bekendt kan gennemføre nogen af de 5 alternativer?

Det bemærkes, at sønnens forældre er gift, har fælles forældremyndighed, bor sammen og såvel sønnen som moderen er bekendt med farens overvejelser.

Jeg håber meget mit spørgsmål kommer i betragtning og ser frem til svaret.

Med venlig hilsen
Kristensen

Svar

I helt kort form er svaret på Deres spørgsmål, at der efter loven er meget snævre grænser for, hvad den umyndiges værge, typisk forældrene eller den ene forældre, kan anvende den umyndiges midler til. Overskrides disse grænser, er der tale om en ulovlig anvendelse af barnets midler, og forældrene er som værge for barnet som udgangspunkt erstatningsansvarlige overfor barnet for det tab, som barnet lider ved, at forældrene på uretmæssig måde disponerer over midlerne. I grove tilfælde kan der formentlig tillige blive tale om straf-feretlige sanktioner.

Mit råd til forældre er derfor altid, at forældrene i enhver henseende bør afstå fra anvende barnets midler, med mindre forældrene kan dokumentere, at brugen af midlerne ligger klart indenfor lovens rammer, jf. nedenfor. Dette gælder, selv om forældrene måtte have haft en dygtig eller heldig hånd ved forvaltningen af midlerne. Er man som forældre i tvivl om, hvad der må anses som en lovlig anvendelse af barnets midler, er det altid muligt at rette henvendelse til statsforvaltningen, herunder at søge en forhåndsgodkendelse til en konkret disposition hos statsforvaltningen.

Lidt mere uddybende kan jeg oplyse, at et barn som udgangspunkt ikke selv kan disponere over barnets formue.

Værgen har pligt til at tage vare på barnets midler, herunder at sikre, at midlerne kun anvendes indenfor lovens rammer og kun til bedste for barnet.

Offentliggjort d. 21. januar 2012

Forvaltning af barnets midler

Om selve forvaltningen af midlerne gælder efter loven, at barnets kontante midler samt værdipapirer i form af aktier, obligationer m.v. som udgangspunkt skal bestyres i en forvaltningsafdeling knyttet til et pengeinstitut, som er godkendt af Justitsministeriet til at drive sådan forvaltningsvirksomhed. Værgen skal sørge for, at barnets midler indleveres til forvaltningsafdelingen. Overstiger barnets kontante midler ikke 75.000 kr., kan midlerne dog forvaltes af barnets værge, dvs. typisk forældrene, men midlerne skal anbringes i et pengeinstitut.

Barnets øvrige formue, f.eks. i form af fast ejendom, løsøre mv., samt kontant formue på mindre end 75.000 kr., forvaltes af barnets værge.

Anvendelse af barnets midler

Vedrørende *anvendelse af barnets midler* gælder efter loven følgende udgangspunkt:

Værgen skal sørge for, at barnets *indtægter* anvendes til gavn for barnet. Er det forældrene, der er værger, kan forældrene anvende barnets indtægter til barnets underhold i passende omfang og under hensyntagen til deres og barnets stilling. Reglerne skal imidlertid ses i lyset af reglerne om forældres forsørgelsespligt overfor deres børn, der indebærer, at forældrene som udgangspunkt selv skal betale for barnets fornødenheder. Barnets indtægter kan kun indenfor meget begrænsede rammer anvendes til udgifter, der kommer husstanden som sådan - og ikke kun barnet - til gavn. Og som det anføres i teorien, kan barnets midler ikke anvendes til at finansiere familiens køb af fjernsyn, stereoanlæg eller faderens fiskeudstyr.

I øvrigt gælder som generelt princip, at enhver usædvanlig disposition kræver statsforvaltningens godkendelse.

Anvendelse af barnets *formue* kan i alle tilfælde kun ske med statsforvaltningens godkendelse, og der udvises stor tilbageholdenhed i henseende til at give tilladelse til at anvende formuen. Der gælder dog den regel, at hvis barnets indtægter ikke er tilstrækkelige til bar-

Offentliggjort d. 21. januar 2012

nets underhold, kan forældrene bruge af formuen i passende omfang med statsforvaltningens godkendelse.

Gaver og arv

For den del af barnets formue, der hidrører fra *gaver eller arv*, gælder der dog visse særregler.

Forbrug af formue, som barnet har modtaget som *gave*, kræver således kun statsforvaltningens godkendelse, hvis gavegiveren har truffet beslutning om, at der skal gælde et krav om godkendelse. Ønsker man som gavegiver, f.eks. som bedsteforældre, at have den sikkerhed for en legitim anvendelse af midlerne, der ligger i kravet om statsforvaltningens godkendelse til forbrug af formue, skal giveren altså træffe bestemmelse herom på det tidspunkt, hvor gaven gives.

Selv om reglerne om statsforvaltningens godkendelse til forbrug af formue ikke skal gælde for en konkret gave til et barn, gælder der fortsat den grundregel, at værger ved dispositioner over midlerne skal varetage barnets interesser, herunder at barnets formue skal anvendes til gavn for barnet.

For nu at vende tilbage til Deres spørgsmål vil jeg bemærke, at en anvendelse af barnets midler til de formål, som De skitserer under pkt. 2 – pkt. 5, efter min bedste opfattelse falder udenfor lovens rammer for anvendelse af barnets midler.

Om det er muligt at anvende midlerne til formålet som anført i pkt. 1, dvs. til familiens daglige forbrug, kræver en nærmere vurdering af sagen, herunder en nærmere gennemgang af familiens økonomi. Jeg stiller mig dog umiddelbart tvivlende overfor, om nogen væsentlig andel af midlerne kan anvendes til dette formål.

Selve den omstændighed, at barnet selv og barnets mor måtte have kendskab til og være indforstået med et forbrug af barnets midler til et af de skitserede formål, har ingen betydning for lovligheden af en anvendelse af midlerne – eller måske navnlig manglen på sam-

Offentliggjort d. 21. januar 2012

me. Det umyndige barn kan i sagens natur ikke give et ”myndigt” samtykke til brugen af midlerne.

— O —